

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Kfv.II.37.216/2016/20.

A tanács tagjai: . Kalas Tibor a tanács elnöke
 . Rothermel Erika előadó bíró
 . Tóth Kincső bíró

A felperes: **Felperes**
(cím)

A felperes képviselője: . Fülöp Edina ügyvéd
(cím)

Az alperes: Megyei Kormányhivatal
Gyámügyi és Igazságügyi Főosztálya
(1141 Budapest, Komócsy utca 17-19.)

Az alperes képviselője: kormánytisztviselő

Más perbeli személy neve, perbeli állása: **Felperesi Beavatkozó**
(cím)

I.rendű Alperesi Beavatkozó
(cím)

II.rendű Alperesi Beavatkozó
(cím)

Felperesi beavatkozó képviselője: Dr. Fülöp Edina ügyvéd
(cím)

I. rendű alperesi beavatkozó képviselője: . Surján Zsuzsanna ügyvéd
(cím)

A per tárgya: gyámügy

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat:Környéki Közigazgatási és
Munkaügyi Bíróság
9.K.27.936/2015/11.

Rendelkező rész

A Kúria a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
9.K.27.936/2015/11. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 (harmincezer) forint, az I. rendű alperesi beavatkozónak 30.000 (harmincezer) forint, valamint a II. rendű alperesi beavatkozónak 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak helye nincs.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] **I.rendű Alperesi Beavatkozó** (a továbbiakban: I. rendű alperesi beavatkozó) az elsőfokú hatósághoz tett bejelentésében előadta, hogy jelenlegi feleségével hosszú éveken keresztül küzdöttek azért, hogy gyermekük legyen, de próbálkozásaik eredménytelenek voltak. Interneten ismeretséget kötött a felperessel, aki vállalta számára a terhesség kihordását. A felperes azonban a természetes úton született gyermekei világra jöttét követően művi meddővé tételen esett át, ezért a béranyaságot csak beültetés útján tudta vállalni. A Káli Intézetben történő beültetés az első alkalommal sikeresnek bizonyult, amelynek feltételezhető eredményeképpen 2014. február 24-én leánygyermek született. A beültetéssel kapcsolatos költségeket az I. rendű alperesi beavatkozó fizette, a terhesség alatt fenntartotta a kapcsolatot a felperessel, a születést követően értelemszerűen igényt tartott a gyermekre, amelytől a felperes elzárkózott. A felperes ezt követően házasságot kötött **Felperesi Beavatkozóval** (a továbbiakban: felperesi beavatkozó), akit a gyermek anyakönyvi kivonatába apaként jegyezték be.
- [2] A családi jogállás rendezése iránt hivatalból történt eljárás során megállapítást nyert, hogy az I. rendű alperesi beavatkozó olyan nyilatkozatot bocsátott az elsőfokú hatóság rendelkezésére, amelyben kétségesse tette a kiskorú gyermek anyakönyvben rögzített származását. Az iratokból arra lehetett következtetni, hogy kk. **P.** az I. rendű alperesi beavatkozó és a felperes között elvégzett reprodukciós eljárás eredményeképpen született, és nem az anyának a felperesi beavatkozóval már korábban is fennálló kapcsolatából. Az elsőfokú hatóság a fenti tényállás és a rendelkezésre álló iratok birtokában megállapította, hogy hivatalból köteles vizsgálni, miszerint indokolt-e a gyermek érdekében a perindítás és az eseti gyám hivatalból történő kirendelése. Az elsőfokú hatóság a tényállás tisztázása érdekében bizonyítási eljárást folytatott le. Ennek során meghallgatta az anyát és a vélelmezett apát, valamint beszerezte az I. rendű alperesi beavatkozó és **V.Á.** nyilatkozatát, a Gyermekjóléti Szolgálat pszichológusának véleményét, valamint a családgondozó családról készített értékelését, melynek kapcsán környezettanulmányt is lefolytattak. A bizonyítékok alapján megállapította az elsőfokú hatóság, hogy az I. rendű alperesi beavatkozó és a felperes a Káli Intézetben reprodukciós eljárásban

vettek részt abból a célból, hogy annak eredményeképpen a születendő gyermeket az I. rendű alperesi beavatkozó és felesége közösen nevelje fel. A beavatkozás tényét egyik fél sem vitatta, azonban a felperes mégis kétségesse tette a gyermek származását azzal a nyilatkozatával, hogy a kiskorú akár a felperesi beavatkozóval fennálló kapcsolatából is születhetett. A felperes és a felperesi beavatkozó jegyzőkönyvi nyilatkozatában foglaltak arról tanúskodtak, hogy maguk sem bizonyosak a gyermek származását illetően.

- [3] Az elsőfokú hatóság megismételt eljárásban 2015. július 2. napján kelt PE-08C/GYAM/6-19/2015. számú határozatában a kiskorú részére dr. ... ügyvédet (a továbbiakban: II. rendű alperesi beavatkozó) eseti gyámul kirendelte, akinek feladata a kiskorú képviselőjének ellátása, az apaság vélelmének megdöntése az apaság megállapítása iránt indítandó perben.
- [4] A felperes fellebbezése nyomán eljáró másodfokú hatóság, az alperes 2015. augusztus 17. napján kelt PEC/001/664-4/2015. számú határozatában az elsőfokú döntést megváltoztatta, eszerint az eseti gyám feladata a kiskorú törvényes képviselőjének ellátása a felperesi beavatkozó apasági vélelmének megdöntése iránt indított peres eljárás során. Az alperes a határozat indokolási részét is megváltoztatta, a határozat egyéb rendelkezéseit helyben hagyta. Határozatának indokolásában kifejtette, hogy a magyar és a nemzetközi jog egyértelműen kifejezésre juttatja azt, hogy a gyermeknek alapvető érdeke fűződik a rendezett családi jogálláshoz és a vérségi származás megismeréséhez. Rögzítette, hogy a tényállás speciális abban, hogy a felperes és az I. rendű alperesi beavatkozó között reprodukciós eljárás történt, amelynek a közös gyermek megfogantatása volt a célja. Az alperes szerint különös súllyal kell figyelembe venni, hogy a másfél éves gyermek identitástudata még nem alakult ki, így a származás kiderítése nem eredményez önazonossági, illetve beilleszkedési problémákat. A határozat rögzítette, hogy minél később derül fény a vér szerinti apa kilétére, annál nagyobb lesz a bizalomvesztés a származását titkolókkal szemben. Az I. rendű alperesi beavatkozónak nincs kétsége a gyermek származását illetően, hivatalos úton korábban is kezdeményezett eljárásokat annak érdekében, hogy a gyermeket magáénak ismerhesse el és rendszeres kapcsolatot alakíthasson ki vele. Az alperes az indokolás összegzéseként megállapította, hogy a kiskorú érdekében áll a perindítás és ennek érdekében az eseti gyám kirendelése.

A kereseti kérelem és az alperesi ellenkérelem

- [5] A felperes keresetében a közigazgatási határozatok hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az eljárás megszüntetését, másodlagosan az alperes új eljárásra kötelezését kérte.
- [6] Az alperes fenntartva határozatának indokolását a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [7] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339/A.§-a alapján a határozat jogszerűségét vizsgálva hivatkozott a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény (a továbbiakban: Csjt.) 35.§ (1) bekezdésére, 44.§ (1) bekezdésére, továbbá a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1994. (IX.10.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Gyer.) 64.§ (1) bekezdésére. A bíróság ítéletének indokolásában hangsúlyozta, hogy jelen per nem az apaság vélelmének megdöntése iránti per, hanem e per tárgya a kiskorú gyermek részére eseti gyám kirendelésének ügye. Az elsőfokú bíróság nem osztotta azt a felperesi álláspontot, hogy a kirendelés érdekében csak a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő jogosult eljárni, a hatóság jogszerűen indította meg hivatalból az eljárást. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a hatóságok a tényállást kellőképpen tisztázták, beszerezték a pszichológus szakértő és a családgondozó, valamint a felek nyilatkozatait. Álláspontja szerint nem képezi akadályát az eljárás megindításának az a tény, hogy a gyermek elmúlt 1 éves, mivel a Csjt. 43.§ (5) bekezdése szerint a nagykorúság elérése utáni egy évig jogosult a perindításra a gyermek. Az a körülmény, hogy az I. rendű alperesi beavatkozó nem tett teljes hatályú elismerő nyilatkozatot, az ügyben nem releváns, különös tekintettel arra, hogy a felperesi beavatkozó ilyen tartalmú nyilatkozatát követően erre már nem is volt lehetősége. Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy apaság vélelmének megdöntése, a gyermek további életére való hatása tekintetében a bíróság jelen perben nem foglal állást, mert a per tárgya csak az, hogy a perindítás, illetve a származás megismerése a gyermeknek érdekében áll-e. Az elsőfokú bíróság kiemelte, hogy jelen perben a bizonyítás a felperest terhelte, aki a közigazgatási határozatok jogszerűségét megdönteni nem tudta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [8] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az eseti gyám felmentését és az eljárás megszüntetését kérte. Álláspontja szerint a gyámrendelés abból a célból, hogy az apaság vélelmének megdöntése iránt per indulhasson, nem áll a gyermek érdekében. Kifejtette, hogy a hatóságok eljárásában és ennek nyomán a perben is számtalan jogsértés történt. A kiskorú esetében a családi jogállás rendezett, erre nézve hivatkozott a Csjt. 43.§ (1) bekezdésére. Álláspontja szerint az apaság vélelmét nem lehet megdönteni, mert erre csak akkor lenne lehetőség, ha a felperesi beavatkozó, mint vélelmezett apa a reprodukciós eljáráshoz nem járult volna hozzá. A felperes szerint miután a fentiek alapján a törvény értelmében nincs lehetőség az apaság vélelmét megdönteni - és ezt a Csjt. kommentárja is

alátámasztja - szükségtelen emiatt gyámot kirendelni. A felperes kifejtette továbbá, hogy az eljárás egyértelműen sérti a Csjt. előírását, amely meghatározza a megtámadásra jogosultak körét, ezt az előírást a bíróság nem vette figyelembe. Az I. rendű alperesi beavatkozó bejelentése, ami a reprodukciós eljárásra irányult, nem olyan ok, amely az Alaptörvénnyel vagy egyéb törvényekkel is ellentétes lehetne. A felperes hivatkozott a családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 1.§ (1) bekezdésére, a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyt.) 6.§ (1) bekezdésére, a gyermekek jogairól szóló, New Yorkban 1989. november 20-án kelt Egyezményre, amelyet az 1991. évi LXIV. törvény iktatott be a hazai jogrendbe. A felperes szerint a törvényben elismert joga a kiskorúnak, hogy apjának a felperesi beavatkozót lehessen tekinteni, ezen éppen a gyermek érdekében nincs ok a változtatásra. Az elsőfokú bíróság jogsértően járt el azért is, mert meg sem kísérelte a tényállást tisztázni, s kideríteni, hogy mi a valós helyzet. E körben hivatkozott a BH.2006.419. számú bírósági határozatra, mely szerint a Gyer. 61.§-a alapján, ha a cselekvőképtelen gyermek családi jogállása rendezett, csak kivételes esetben állhat a gyermek érdekében eseti gyám kirendelése iránti eljárás megindítása. A felperes újabb beadványában ismételten hivatkozott a Csjt. 43.§ (5) és (6) bekezdéseire, egyebekben korábbi előadásait fenntartotta.

- [9] Az alperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a felülvizsgálati kérelem megalapozatlan, mivel a Gyer. 64.§ (1) bekezdése teljesen egyértelműen rendelkezik arról, hogy a gyámhivatal eseti gyámot rendelhet ki, ha a gyermek törvényes képviselője, így az anya nem járhat el, vagy nem kíván eljárni. E kérdésben a hatóság hivatalból is dönthet. Fontos mérlegelési kérdés, hogy a származás kiderítése és a családi jogállás rendezése a gyermek érdekében áll-e, és mennyiben áll a gyermek érdekében.
- [10] A felperesi beavatkozó - egyezően a felperessel - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, a gyám felmentését és az eljárás megszüntetését kérte. A felperessel egyezően vitatta az apasági vélelem megdöntése iránti per kezdeményezésének jogszerűségét. Hivatkozott a Csjt. 35.§ (1) bekezdésére, 36.§-ára, 37.§ (1) és (4) bekezdéseire. A felperesi beavatkozó további beadványában a családi jogállással kapcsolatos álláspontját fejtette ki, mely szerint a kiskorú érdekében nem áll a perindítás és ennek megfelelően felesleges az eseti gyám kirendelése is. Hangsúlyozta, hogy nem valós az az I. rendű alperesi beavatkozó állítás, miszerint nem tehetett volna teljes hatályú elismerő nyilatkozatot, mert erre többször fel is szólították. A felperessel közös nyilatkozatában állította, hogy az I. rendű alperesi beavatkozó felszólításuk ellenére nem egyezett bele a DNS-s vizsgálatba.
- [11] Az I. rendű alperesi beavatkozó a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a bíróság helyesen és tisztázott tényállás alapján döntött az eseti gyám kirendelésének

tárgyában. Hangsúlyozta, hogy a származás kiderítése és a családi jogállás rendezése a kiskorú érdekében áll, amelyre nézve az eljárás során a pszichológus szakértő is egyező véleményt fejtett ki. Elengedhetetlennek tartotta, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően a kiskorú ismerje név szerinti szüleit, illetőleg hogy azok neveljék. A felülvizsgálati eljárásban utólag csatolta a további nyilatkozatát, illetőleg arra nézve dokumentumot, hogy a felperessel az interneten email-ezett, melynek tartalma - állítása szerint - alátámasztja a kiskorúval való vérségi kapcsolatát.

- [12] A II. rendű alperesi beavatkozó a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Az I. rendű alperesi beavatkozó álláspontjával teljes egészében egyetértve, azt támogatva nyilatkozott. A per folyamatában csatolta a már megindított apaság vélelmének megdöntése iránti polgári perben keletkezett jegyzőkönyvet, amely tartalmazza a felperesi beavatkozó nyilatkozatát, és amely utólagosan is rávilágít arra, hogy a felperes művi meddővé tételét követően csak a beültetési úton válhatott alkalmassá arra, hogy gyermeke fogadjon.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [13] A felperes felülvizsgálati kérelme nem alapos.
- [14] A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen megállapított tényállásból helytálló következtetésre jutott a közigazgatási határozatok jogszerűségével kapcsolatban, döntésével és indokaival a felülvizsgálati bíróság egyetért.
- [15] A Kúria a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel rámutat arra, hogy a felperes tévedett abban a kérdésben, hogy a hatóság nem kezdeményezhette volna az eljárást. A Csjt. 44.§ (3) bekezdésének és a Gyer. 64.§ (1) bekezdésének összevetése alapján megállapítható, hogy a hatóság hivatalból indíthatott eljárást. A felperesnek a Csjt. 43.§ (5) bekezdésére való hivatkozása hibás, mivel ebben az esetben a gyermek jogán határidőben lépett fel a hatóság.
- [16] A felperes tévesen értelmezte a Csjt. 43.§ (1) bekezdését, melynek valós tartalmát éppen az érintett szakaszhoz fűzött kommentár támasztja alá. A fenti jogszabályhely ugyanis azt a férjet, élettársat segíti, akinek - miután bármely okból nem lehet saját gyermeke - a beleegyezésével kerül sor a reprodukciós eljárásra. A reprodukciós eljárás útján apává váló férjet kívánja védeni attól, hogy az így létrejött státuszától a biológiai apa lehetőleg ne foszthassa meg. A fenti törvényi tényállásnak a konkrét tényállás éppen a fordítottja, melyhez hozzá kell tenni azt is, hogy a felperesi beavatkozó a beleegyezés tényéről ellentmondóan nyilatkozott.
- [17] A Kúria rámutat arra, hogy a jelen per tárgya az eseti gyám kirendelését kimondó határozat jogszerűsége. A per tárgyát képező eljárásban az alperesnek kizárólag arra terjedt ki a hatásköre,

hogy a tényállás tisztázását követően megállapítsa, vajon az apaság vélelmének megdöntése iránti perindítás a kiskorú érdekét szolgálja-e vagy sem. Ez a fentiekben részletezettek szerint megtörtént, az alperes megalapozott döntést hozott. Minden egyéb, a jelen perben felmerült tény és kérdés, illetőleg annak vizsgálata, hogy a perindítást követően az apaság véelme megdöntésének jogszabályban meghatározott feltételei valóban fennállnak-e, az illetékes polgári bíróság hatáskörébe tartozik. A Kúria - az elsőfokú bírósággal egyezően - megállapította, hogy a közigazgatási eljárásban a hatóság körültekintően tisztázta a tényállást, amelynek középpontjában a megalapozott döntéshez szükséges releváns kérdések álltak, melyhez többek között pszichológus szakértő véleményét is beszerezték, azt és az érintettek nyilatkozatait megfelelően értékelték.

- [18] Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [19] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [20] A pervesztes felperes a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles az alperes, valamint az I. rendű és II. rendű alperesi beavatkozók jogi képviselettel felmerült felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, melynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdései alapján állapította meg a felülvizsgálati eljárásban kifejtett munkára tekintettel.
- [21] A jelen eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 33.§ (1) bekezdés 5/A. pont 6. alpontja értelmében tárgyi illetékmentes, ezért a felülvizsgálati eljárási illetékről rendelkezni nem kellett.

Budapest, 2016. június 15.

**Dr. Kalas Tibor s.k. a tanács elnöke, Dr. Rothermel Erika s.k.
előadó bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró**